

 INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

 Základní škola Nový Bor,

 náměstí Míru 128, okres Česká Lípa, příspěvková organizace

 e-mail: info@zsnamesti.cz; www.zsnamesti.cz; telefon: 487 722 010; fax: 487 722 378

 Registrační číslo: CZ.1.07/1.4.00/21.3267 Název: Pomocí techniky k novým poznatkům

 Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Název materiálu: Mýdla

 Šablona: III/2 - Inovace ve výuce prostřednictvím ICT

 Číslo výukového materiálu: 356

 Sada: Organická chemie a biochemie

 Autor: Ing. Věra Duchoslavová

 Ověření ve výuce: Chemie

 Třída: 9.B Datum ověření: 5. 6. 2012

 VY_32_INOVACE_356

XII 9-11:14

K výuce je využívána učebnice: BENEŠ, Pavel; PUMPR, Václav; BANYR, Jiří. Základy chemie : 2. díl. Praha : FORTUNA, 2000. 144 s.

 Materiál byl vytvořen pomocí SMART Notebook, 10.8.364.0

 Oblečky jsou převzaty z Galerie SMART Notebook.

 Obsah: 3-5 Estery, esterifikace, neutralizace, tuky - opakování; řešení tažením za slona

 6. Složení mýdel, povrchové napětí - praktická činnost

 7-9 Mýdlo - vznik, výroba, vlastnosti - výklad

 10. Detergenty - výklad

 11.-12. Opakování probíraného učiva

 Připravit: str.6 obaly od mýdel, Petriho miska, pepř, mýdlo

VII 20-7:21

Napiš systémový název a vzorec:

 kyselina palmitová

 kyselina stearová

 glycerol

I 1-22:36

Co je to esterifikace?

Co jsou to tuky?

Napiš rovnici reakce kyseliny stearové s glycerolem.

I 1-22:36

Napiš rovnice reakcí kyseliny palmitové a stearové s hydroxidem sodným. Pojmenuj produkty:

I 1-22:36

Na obalu od mýdla vyhledej názvy chemických sloučenin.

 Na hladinu vody v Petriho misce nasyp trochu pepře. Potom se uprostřed misky dotkni hladiny vody mýdlem.

 Popiš, co pozoruješ.

I 1-22:36

Mýdla
sodné soli vyšších karboxylových kyselin
(palmitové, stearové...)

Vznik:

zmýdelněním - opak esterifikace :

tuk + NaOH (KOH) → glycerol + mýdlo

I 1-22:36

Výroba:
živočišný lůj se vaří s roztokem NaOH
(rozklad na glycerol a kyselinu, která se
hned neutralizuje hydroxidem).
Vzniklá sodná sůl hydroxylové kyseliny
(mýdlo) se z roztoku vytěsňuje více
rozpuštěným NaCl (vysolení).
Vedlejším produktem je glycerol.

I 1-22:36

Vlastnosti:

Nejstarší vyráběné čisticí a prací
prostředky.

Snižují povrchové napětí vody, usnadňují
smáčení nečistot, nečistoty se uvolní do
roztoku.

V přítomnosti vápenatých a hořečnatých
iontů (tvrdá voda) vytvářejí nerozpustné
vápenaté a hořečnaté soli, mýdlo se sráží a
nepere.

V přírodě podléhají přirozenému biologickému
rozkladu.

I 1-22:36

Detergenty

čisticí prostředky. Nové moderní detergenty
působí podobně jako mýdla, mají většinou
vyšší účinnost, víc znečišťují přírodu.

I 1-22:36

VI 3-16:54

VI 3-17:08